

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 13C/46/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113202639
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Svediaková
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2013:5113202639.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred samosudkyňou JUDr. Beátou Svediakovou v právnej veci navrhovateľa: BL Telecom debt, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 45 535 108, právne zastúpený advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti odporkyni: V. T., N.. XX.XX.XXXX, A. XXX XX S. N. M. XXX, Š. Y. B., o zaplatenie 248,95 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Žalobu z a m i e t a .

Odporkyni náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom došlým súdu dňa 5.9.2012 sa navrhovateľ domáhal rozhodnutia, ktorým by súd uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 248,95 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy od 6.9.2009 do zaplatenia a trovy konania spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku a trovách právneho zastúpenia.

Návrh odôvodnil navrhovateľ tým, že dňa 16.12.2011 spoločnosť Slovak Telekom, a. s., so sídlom Karadžičova 10, 825 13, IČO: 35 763 469, ako postupca na strane jednej (ďalej len „právny predchodca“) a navrhovateľ ako postupník na strane druhej uzavreli zmluvu o postúpení pohľadávok, predmetom ktorej bol odplatný prevod pohľadávok navrhovateľa uvedených v prílohe zmluvy vrátane pohľadávky voči odporkyni. Odporkyňa uzavrela s právnym predchodcom navrhovateľa ako poskytovateľom v zmysle § 43 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „ZEK“) zmluvu o pripojení, predmetom ktorej bolo poskytovanie elektronickej komunikačnej služby právnym predchodcom navrhovateľa (ako podnikom v zmysle § 4 ods. 8 ZEK) odporkyni (ako účastníčke v zmysle § 5 ods. 7 ZEK). Odporkyňa sa zaviazala riadne odoberať službu a platiť za ňu riadne a včas poplatky dohodnuté v aktuálnom Cenníku podľa zvoleného programu Služieb a dodržiavať svoje povinnosti v súlade so zmluvou o pripojení a všeobecnými podmienkami. Povinnosťou odporkyne bolo v prípade nedodržania zmluvných povinností voči právnemu predchodcovi navrhovateľa uhradiť zmluvnú pokutu, ktorej výška bola dohodnutá v zmluve o pripojení/dodatku. Účelom dojednania o zmluvnej pokute bolo naplnenie funkcie zmluvnej pokuty ako paušalizovanej náhrady škody na strane právneho predchodcu navrhovateľa, ktorá mu vznikne v dôsledku nesplnenia záväzku odporkyne zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu s právnym predchodcom navrhovateľa, odporkyňa je teda sankcionovaná za to, že nedodrжала konkrétne určené povinnosti, ktoré jej vyplývali zo zmluvy o pripojení, resp. dodatku a všeobecných podmienok, v dôsledku čoho musela byť jej SIM karta/koncové zariadenie vypojené z prevádzky (došlo k prerušeniu poskytovania služieb poskytovaných prostredníctvom SIM karty/koncového zariadenia odporkyni). Keby odporkyňa splnila svoju povinnosť

riadne a včas uhrádzať cenu za poskytnuté služby, tak by prostredníctvom týchto platieb po dobu viazanosti postupne splnila svoj záväzok, ktorému zodpovedal protizáväzok právneho predchodcu navrhovateľa zabezpečiť odporkyni mobilný telefón/koncové zariadenie, prípadne program služieb podľa vlastného výberu za zľavnenú cenu. Navrhovateľ vystavil odporkyni faktúru č. 7907678929 splatnú dňa 5.9.2009, znejúcu na sumu 248,95 eur. Odporkyňa svoju pohľadávku navrhovateľovi neuhradila a dostala sa do omeškania s platením svojho finančného dlhu.

Odporkyňa sa v priebehu konania k návrhu nevyjadrila.

Podľa § 115a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pojednávanie nie je potrebné nariaďovať ani v drobných sporoch.

S poukazom na ust. § 156 ods. 3 OSP súd oznámil čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu na deň 25.4.2013 a vo veci rozhodol rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania.

Dokazovanie súd vykonal oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spisovom materiáli - s dodatkom k zmluve o pripojení zo dňa 23.11.2006, faktúrou č. 7907678929 vystavenou dňa 15.8.2009, zoznamom pohľadávok, všeobecnými podmienkami poskytovania verejných elektronických komunikačných dátových služieb spoločnosti T-mobile Slovensko, a. s., ako aj nahliadnutím do registra Spr.

Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že medzi spoločnosťou T-mobile Slovensko, a. s. (právnym predchodcom spoločnosti Slovak Telekom, a. s., so sídlom Karadžičova 10, 825 13 Bratislava, IČO: 35 763 469), a odporkyňou bol dňa 23.11.2006 podpísaný dodatok k zmluve o pripojení, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli všeobecné podmienky poskytovania verejných elektronických komunikačných dátových služieb spoločnosti T-mobile Slovensko, a. s.. Na základe uvedeného podpísaného dodatku k zmluve o pripojení bol odporkyni poskytnutý mobilný telefón značky Sony Ericsson K750i za kúpnu cenu 1.490,- Sk (49,46 eur), pričom doba viazanosti bola dohodnutá na 24 mesiacov a odporkyňa sa zaviazala riadne platiť cenu poskytovanej služby (program služieb „55(110) Viac“). V bode 2. v spojení s tabuľkou č. 1 v dodatku bolo medzi zmluvnými stranami dohodnuté, že účastník je v prípade porušenia tam uvedených zmluvných povinností povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu v sume 7.500,- Sk (248,95 eur).

Spoločnosť T-mobile Slovensko, a. s. vystavila dňa 15.8.2009 odporkyni faktúru č. 7907678929 na zaplatenie sumy 248,95 eur (zmluvnej pokuty) s dátumom splatnosti 5.9.2009.

Dňa 6.12.2011 spoločnosť Slovak Telekom, a. s., so sídlom Karadžičova 10, 825 13, IČO: 35 763 469, ako postupca na strane jednej a navrhovateľ ako postupník na strane druhej uzavreli zmluvu o postúpení pohľadávok, predmetom ktorej bol odplatný prevod pohľadávok uvedených v prílohe zmluvy vrátane pohľadávky voči odporkyne, ktorej zaplatenie je predmetom tohto konania.

Odporkyňa vyfakturovanú sumu 248,95 eur navrhovateľovi dosiaľ neuhradila.

Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách (účinnosť nadobudol dňa 1.11.2011): Zmluvou o poskytovaní verejných služieb sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebné pripojenie k verejnej sieti alebo poskytovať príslušné služby. Podnik môže vydať všeobecné podmienky a cenník, ktoré sú súčasťou zmluvy. Zmluva o poskytovaní verejných služieb je písomná; to neplatí pre predplatené služby, poskytovanie služieb prostredníctvom verejných telefónnych automatov a iných verejných prístupových bodov. Písomnú zmluvu o poskytovaní verejných služieb je možné meniť aj inou ako písomnou formou, ak sa na tom zmluvné strany dohodnú; to neplatí pre záväzky účastníka, ktoré podľa Občianskeho zákonníka možno dojednať len v písomnej forme.

Podľa § 78 ods. 9 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách: Zmluvy o pripojení podľa doterajších predpisov sú zmluvami o poskytovaní verejných služieb podľa tohto zákona.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 610/2003 Z. z. (účinného v čase uzatvorenia zmluvy/dodatku k zmluve): Zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup verejnej telefónnej siete alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa.

Podľa § 42 ods. 1 písm. a) zák. č. 610/2003 Z. z.: Podnik má právo na zaplatenie ceny za poskytnutú verejnú službu podľa tarify, ak jej vyúčtovanie doručil účastníkovi najneskôr do 3 mesiacov od posledného dňa zúčtovacieho obdobia; to neplatí pri vyúčtovaní predplatených služieb.

Podľa § 42 ods. 4 písm. b) zák. č. 610/2003 Z. z.: Účastník je povinný platiť cenu za poskytnutú verejnú službu podľa zmluvy o pripojení a podľa tarify, a ak to povaha služby umožňuje, až na základe predloženia dokladu o vyúčtovaní.

Podľa § 43 ods. 5 písm. b) zák. č. 610/2003 Z. z.: Podnik môže odstúpiť od zmluvy o pripojení, ak účastník nezaplatil cenu za poskytnutú službu ani do 45 dní po dni splatnosti.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka: Výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 41 Občianskeho zákonníka: Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Podľa § 53 ods. 1 a ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka: Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu, ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka: Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53a Občianskeho zákonníka: (1) Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach, za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. (2) Ak sa rozhodnutie súdu podľa odseku 1 týka len časti zmluvnej podmienky, dodávateľ je povinný splniť povinnosť uvedenú v odseku 1 v rozsahu tejto časti.

Podľa § 524 Občianskeho zákonníka: 1) Veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. 2) S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Podľa § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka: Postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi

alebo doiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi.

Podľa § 544 Občianskeho zákonníka: 1) Ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. 2) Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Podľa § 517 ods. 1 veta prvá a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka: Dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má právo veriteľ požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa zákona povinný platiť poplatok z omeškania, výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Súd návrh navrhovateľa zamietol z nasledovných dôvodov:

Citované ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné (uznesenie IV.ÚS 55/2011). Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa, a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Spotrebiteľ z povahy vecí v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby ako aj zmluvných podmienok má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často, vzhľadom na ich právnický jazyk a ich rozsiahlosť nemá možnosť či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv (v aplikačnej praxi súdov sa používa aj pojem typová, štandardná, adhézna zmluva), ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

V prejednávanej veci je predmetom konania len zaplatenie zmluvnej pokuty vyplývajúcej z dodatku k zmluve o pripojení (resp. aktuálne podľa novej právnej úpravy podľa cit. zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách už k zmlúvam o poskytovaní verejných služieb), ktorá je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou a vzťahujú sa na ňu ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ako vyplýva z § 544 Občianskeho zákonníka, účastníci si môžu pre prípad porušenia povinností dojednať zmluvnú pokutu, ktorú je povinný zaplatiť účastník pre prípad porušenia povinností plynúcich zo zmluvy. Zmluvná pokuta je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Dojednanie výšky zmluvnej pokuty, či spôsobu jej určenia je vecou účastníkov. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, nemôže však byť v rozpore so zásadou zakotvenou v § 3 Občianskeho zákonníka, a teda nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi.

V danom prípade bola v dodatku k zmluve o pripojení pre prípad porušenia zmluvných povinností účastníka v bode 2. v spojení s tabuľkou č. 1 medzi zmluvnými stranami dohodnutá zmluvná pokuta v sume 7.500,- Sk (248,95 eur).

Obdobné dojednania o zmluvnej pokute v zmluvách uzatváraných medzi mobilnými operátormi a ich klientmi už boli súdmi opakovane určované za neprijateľnú podmienku, a teda sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a dodávateľ služby je povinný zdržať sa v budúcnosti ich používania v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi (§ 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka).

V tejto súvislosti súd poukazuje na znenie rozsudku Krajského súdu Prešov z 24. apríla 2012, sp. zn. 6Co 91/2011.

V spomínanom spore išlo o v podstate analogický návrh, v ktorom si telekomunikačný operátor uplatňoval nárok na zaplatenie 81,61 eur ako ceny za využitie telekomunikačných služieb z dvoch zmlúv a na zaplatenie dvoch zmluvných pokút 785,42 eur, spolu 867,03 eur.

Okresný súd Prešov ako súd prvostupňový uložil odporcovi zaplatiť za využité služby 81,61 eur (hovory). Plnenie zo zmluvných pokút priznal len čiastočne. Za významné považoval predajné ceny dvoch telefónov (2x 132,44 = 264,88 eur). Nad predajnú cenu považoval prvostupňový súd zmluvné pokuty za neplatné pre rozpor s dobrými mravmi. Návrhu na zaplatenie 867,03 eur tak vyhovel čiastočne v rozsahu 346,49 eur (81,61+264,88) s úrokom z omeškania 8,5 % ročne od 2.10.2008 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti návrh zamietol a žiadnemu z účastníkov náhradu trov nepriznal.

Krajský súd Prešov ako súd odvolací rozsudkom z 24. apríla 2012, sp. zn. 6Co 91/2011 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že sa žaloba o zmluvné pokuty ako absolútne neplatné v celom rozsahu zamietla.

Ustanovenie § 53a ods. 1 OZ zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná (§ 53 ods. 5 OZ; absolútna neplatnosť). Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav navyše zákonom explicitne zakázaný a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu EÚ a práva EÚ na ochrane práv spotrebiteľa. Zákaz používania vychádzajúci z právoplatného rozsudku súdu sa pritom týka celého textu predmetnej zmluvnej pokuty a zmluvnej podmienky ako celku. Súd ako orgán členského štátu EÚ je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex offio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval (§ 53a OZ). Plnenie z takejto podmienky navyše vždy zakladá bezdôvodné obohatenie (§ 451 ods. 1 OZ; „z neplatného právneho úkonu“). Pre úplnosť možno dodať, že zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednania nemožno zmoderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť. Zníženie zmluvnej pokuty podľa všeobecného ustanovenia § 545a OZ sa môže týkať iba platne uzavretej zmluvnej pokuty.

...

S poukazom na vyššie uvedené aj v konaní 13C 46/2013 súd ustálil, že dojednanie o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení predstavuje neprimerané zvýhodnenie poskytovateľa služieb na úkor odporkyne. Takto dojednaná zmluvná pokuta zaväzovala odporkyňu (a aj ostatných spotrebiteľov) na jej zaplatenie v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, t. j. 24 mesiacov, a to aj v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované operátorom a riadne platil ich úhradu až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti, pričom v prípade nezaplatenia poslednej úhrady by mal povinnosť taktiež zaplatiť zmluvnú pokutu v plnej výške. V tomto smere dodávateľ služby vôbec nerozlišuje medzi prípadmi, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a medzi prípadom, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu na začiatku doby viazanosti. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné.

Dojednanie zmluvnej pokuty vzhľadom na dobu viazanosti však nie je jediným problémom takéhoto dojednania. Ďalším aspektom, ktorý je nutné brať do úvahy, je existencia hrubého nepomeru vzájomných plnení zmluvných strán a ich vzájomných práv a povinností.

Výkon (realizáciu) subjektívnych práv vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov možno vnímať ako právo každého správať sa (konať či nekonať) spôsobom, ktorý mu umožňuje zákon alebo ktorý vyplýva zo zmluvy či z rozhodnutia štátneho orgánu, a možnosť domáhať sa svojich práv. Výkon práv a povinností však nemožno chápať absolútne a neobmedzene. Hranice aplikácie právneho princípu "zmluvnej voľnosti" v oblasti záväzkových vzťahov sú dané kogentnými ustanoveniami zákona a dobrými mravmi.

Dobré mravy, s ohľadom na ich zapracovanie v civilnom kódexe medzi základnými princípmi (§ 3 OZ), ako aj v časti týkajúcej sa platnosti právnych úkonov (§ 39 OZ), predstavujú, popri kogentných zákonných ustanoveniach jeden z limitov, teda ohraničení autonómie právnych subjektov v súkromnom práve, a mali by plniť funkciu „poslednej záruky“ pri realizácii princípu spravodlivosti v práve.

Podstatou väčšiny prípadov rozporu s dobrými mravmi v záväzkových vzťahoch je neprimeranosť konkrétneho dojednania, spočívajúca najmä v hrubom nepomere, či už vzájomných plnení zmluvných strán navzájom, alebo práv a povinností jednej zmluvnej strany. Rozpor s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je zjavne právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán a spoločnosti hrubo nevyvážené.

Na zistenie hrubého nepomeru treba vychádzať z objektívnej, t. j. relevantnej trhovej hodnoty vzájomných plnení, nie zo subjektívneho ohodnotenia plnení zmluvnými stranami. Celkový hrubý nepomer vzájomných plnení nemusia spôsobiť iba kvantitatívne faktory, ako je hodnota plnení alebo úroky, ale aj stanovené neprimerané podmienky v prospech veriteľa a v neprospech dlžníka. Už samotná existencia hrubého nepomeru, bez ohľadu na pohnútky účastníkov zmluvného vzťahu, teda objektívne, sama o sebe spôsobuje rozpor s dobrými mravmi.

Pre chýbajúce zákonné vymedzenie pojmu dobrých mravov v slovenskej právnej praxi a tým ich zdanlivej právnej nepostihnuteľnosti dochádza často k zneužívaniu tohto právneho princípu, čo je zreteľné predovšetkým v oblasti záväzkov na poskytnutie peňažných plnení (najmä pri pôžičkách, úveroch, ale aj inomínatných či zmiešaných zmluvách) a pri ich zabezpečení. Výklad "zmluvnej voľnosti", podľa ktorého je dovolené čokoľvek, čo si zmluvné strany v právnom úkone dohodnú, je však v iných, nám blízkych právnych poriadkoch právne veľmi účinne postihnuteľný rozpracovanou a do značnej miery ujasnenou problematikou dobrých mravov predovšetkým vďaka účinnej a právne fundovanej súdnej rozhodovacej praxi a ustálenej judikatúre. V tomto zmysle sú aj slovenské súdy povinné vykladať zákony eurokonformne a pristupovať k dnes aktuálnym otázkam spotrebiteľského práva s osobitným akcentom.

Súd týmto rozhodnutím žiadnym spôsobom neospravedlňuje správanie dlžníkov, ktorí si neplnia svoje povinnosti a dodatočne pri uvedomení si dôsledkov hľadajú korektné alebo nekorektné spôsoby, ako sa dôsledkom vyhnúť. Je však nutné prihliadať aj na fakt, že dodávateľ služieb (právny predchodca navrhovateľa) tým, ako vo formulárovej zmluve naformuloval dojednanie o zmluvnej pokute, zneužil svoje postavenie silnejšieho subjektu v danom právnom vzťahu a snažil sa sám vyvolať tieseň odporkyne, čo je pri jej postavení ako spotrebiteľky v tomto právnom vzťahu neprijateľné.

Evidentná prítomnosť hrubého nepomeru spočíva v tomto prípade v existencii neprimeranej podmienky v prospech veriteľa a v neprospech dlžníka spočívajúcej v dojednanej zmluvnej pokute počas celej doby viazanosti bez ohľadu na ďalšie okolnosti - ako už bolo spomínané, pri takomto dojednaní zmluvnej pokuty vôbec neboli rozlíšené prípady, ak by spotrebiteľ ukončil zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípady, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu na začiatku doby viazanosti, ale v oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty.

Dôležitú rolu pri rozhodnutí súdu zohráva však nielen časové hľadisko (moment, kedy došlo k omeškaniu odporkyne a k tomu naviazanému vzniku nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty), ale aj posúdenie kvantitatívnych faktorov (napr. otázka, so zaplatením akej sumy sa vlastne odporkyňa dostala do omeškania a aký je pomer tejto výšky k dohodnutej zmluvnej pokute).

Tu je potrebné hneď na úvod zdôrazniť, že nárok na predmetnú zmluvnú pokutu bol časovo obmedzený dobou 24 mesiacov od dátumu uzavretia zmluvy, t. j. v tomto období muselo dôjsť zo strany odporkyne k porušeniu povinnosti, na ktoré sa zmluvná pokuta viazala. Navrhovateľ ale nijakým spôsobom nepreukázal, že by zo strany odporkyne došlo k takému kvalifikovanému porušeniu povinností v období viazanosti, vôbec teda nie je zrejmé, so zaplatením akej sumy a kedy presne sa dostala odporkyňa do omeškania počas doby viazanosti. Je nedostačujúce len samotné tvrdenie navrhovateľa, že zo strany odporkyne došlo k porušeniu jeho povinnosti riadne a včas uhrádzať cenu za poskytnuté služby. Súd vôbec nemal preukázané, že by k takejto situácii skutočne aj došlo.

Je potrebné dôsledne rozlišovať situáciu, keď sa dlžník dostane do omeškania so splácaním platieb za služby počas doby viazanosti, a naproti tomu situáciu, že až za takéto porušenie povinností nastupuje ako následok nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty.

Na to, aby súd mohol priznať navrhovateľom uplatňovaný nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, musí mať najprv bezpochyby preukázané, že odporkyňa vôbec porušila povinnosť riadne a včas splácať vyfakturované sumy za služby v zmysle zmluvy. Navrhovateľ však v tomto smere neunesol dôkazné bremeno.

Na druhej strane, ak by aj navrhovateľ riadne preukázal, že odporkyňa porušila tieto svoje povinnosti v zmysle zmluvy o pripojení, následne by súd pristúpil k posúdeniu prípadnej existencie hrubého nepomeru aj zo spomínaného kvantitatívneho hľadiska (pomer výšky nezaplatených faktúr za služby a výšky zmluvnej pokuty). Takto však nebolo možné vôbec toto hľadisko preskúmať, keďže navrhovateľ ani len nepreukázal, že by mu vôbec vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty v dôsledku správania sa odporkyne v dobe viazanosti.

...

Podľa § 142 ods. 1 OSP: Účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 151 ods. 1 OSP: O povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Odporkyňa bola v konaní úspešná, avšak náhradu trov konania si neuplatnila, resp. jej žiadne trovy v konaní ani nevznikli, preto jej súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu ku Krajskému súdu v Žiline.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 OSP), t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, musí byť podpísané a datované, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné

dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci (zákon č. 65/2001 Z. z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov).